

Uit maar liefst 14 Europese projecten wint de Gentse kinderopvang Tierlantuin dit jaar de Evens Prijs voor Vredeseducatie. Focus is het stimuleren en versterken van sociale vaardigheden bij jonge kinderen. Waarom kent een internationale jury zo'n prestigieuze prijs toe aan een kleine, buurtgerichte groepsopvang? Uit de geheimen van Tierlantuin haal je inspiratie om zelf in te zetten op vredeseducatie.

Evens Prijs voor Vredeseducatie 2015

Vroeg begonnen is half gewonnen

Nog steeds verbaasd maar dolgelukkig is Katrien Reynaert met de Evens Prijs voor Vredeseducatie (zie kader 1). Ze is coördinator bij Tierlantuin, een groepsopvang voor baby's en peuters van Stad Gent in de hyperdiverse wijk Rabot (zie kader 2). Dat de jury zou kiezen voor een kinderdagverblijf dat vooral inzet op de buurt had ze niet verwacht. Maar net dat gaf voor de jury de doorslag: Tierlantuin integreert werken aan sociale vaardigheden in een veel breder verhaal. De zichtbaarheid en toegankelijkheid van deze opvang in de buurt, de sterke samenwerking met ouders en buurtbewoners en ook de dagelijkse omgang met diversiteit: net die totale aanpak bevordert sociale vaardigheden bij baby's en peuters.

Ouders als actieve partners

Zo zag de Evensjury bij Tierlantuin dat werken aan sociale vaardigheden bij jonge kinderen ook betekent: samenwerken met hun families. Tierlantuin wil voor de ouders een partner zijn in de opvoeding. Katrien vertelt hoe ver dat gaat. 'Ouders zijn op elk moment van de dag welkom. 's Morgens is er koffie

voor al wie wil. Bij het afhalen blijven veel moeders en vaders gezellig nog wat spelen in de leefgroep. Nieuwe ouders komen samen met hun kind wennen. Begeleiders nemen de slaap-, eet- en troostgewoonten van thuis zo veel mogelijk over. Alle communicatie gebeurt op maat van de ouders. We praten zo veel mogelijk in de thuistaal, soms schakelen we daarvoor tolken in. Al onze schriftelijke communicatie, zoals het reglement, inschrijvingsformulieren en informatiefolders, is ofwel in verschillende talen opgesteld, ofwel in eenvoudig Nederlands met pictogrammen of foto's.'

Tierlantuin organiseert ook regelmatig infosessies en workshops. 'Ouders reiken ons daarvoor regelmatig zelf onderwerpen aan. Zo komt het dat we sprekers over de vloer krijgen over slaapgewoonten en gezonde voeding, maar ook creatievelingen zoals Vertelf, een vertel-elf die werkt met boeken voor jonge kinderen en hoe je hun aandacht kunt vasthouden. Er was een workshop wilgenhutten en -tunnels bouwen, een workshop kledij herstellen en pimpen met het naaiatelier hier in de buurt, een boekenbeurs waarop ouders suggesties

konden geven aan de plaatselijke bibliotheek, enzovoort. Actief samenwerken met ouders loopt als een rode draad door onze opvang. Onze avontuurlijke tuin is ingericht in samenspraak en met hulp van de ouders. De boekenuitleenkast in onze centrale hal kwam ook samen met de ouders tot stand. Vaders en moeders kunnen hier actief zijn in de verschillende werkgroepen die onze themaweken uitwerken en bij elk feest vragen we naar hun ideeën om het evenement mee vorm te geven. Het meest recente feest kwam er op initiatief van de ouders. Om onze muzikweek af te sluiten hebben ze zelf een muziekfeest in elkaar gestoken.'

Volgens Katrien zijn ondertussen ook alle medewerkers overtuigd van het nut van intens samenwerken met de families. Het vraagt de nodige communicatievaardigheden, maar begeleiders die kunnen luisteren naar en respectvol omgaan met de verschillende gezinnen, ondervinden de voordelen voor de kinderen, de ouders én voor zichzelf. 'Continuïteit bijvoorbeeld tussen de opvang en thuis helpt niet alleen de kinderen, ook voor de begeleiders is dat fijner werken. De rijkdom aan perspectieven maakt de job zoveel boeiender. En wat de kinderen betreft: zij krijgen in de opvang een eerste indruk van de samenleving mee. Als ze zien dat de begeleiders en hun ouders respectvol met elkaar omgaan en samenwerken, geeft dit vertrouwen. Dat zit in ogenschijnlijk kleine dingen die erg belangrijk zijn: gewoonten die we overnemen van thuis, communicatie in hun thuistaal, ... Loyaliteit aan de leefwereld van de kinderen is cruciaal.'

Diversiteit is evident

Een andere sterkte van Tierlantuin noemt de jury de vanzelfsprekende omgang met diversiteit. Diversiteit in alle betekenissen van het woord met aandacht voor de eigenheid van elk kind. Katrien wijst op het welkomstbord met de verschillende thuistalen van de gezinnen en de familiemuur in elke leefgroep. 'Veel zaken weerspiegelen de mix van onze opvang. Het spelmateriaal, de feesten in onze buurt, de verschillende roots van onze medewerkers... Die rijkdom gebruiken begeleiders ook echt in de activiteiten met de kinderen. Wat zien ze bijvoorbeeld op de foto's van onze gezinnen? Hoe klinkt dit ►

'Een sterk punt is de vanzelfsprekende omgang met diversiteit'

Evens Prijs voor Vredeseducatie

De focus van de tweejaarlijkse Evens Prijs voor Vredeseducatie lag deze keer op initiatieven en praktijken die sociale vaardigheden van jonge kinderen stimuleren en versterken. Uit een shortlist van in totaal 14 projecten koos een onafhankelijke jury van Europese experts unaniem het Gentse kinderdagverblijf Tierlantuin. Op 22 oktober 2015 mag de opvang de prijs van Stichting Evens in het Vlaams Parlement in ontvangst nemen. Ook de andere kandidaten die de shortlist haalden, komen aan bod en hun projecten komen ook in beeld. Meer info over deze conferentie vind je op

www.evensfoundation.be

Tierlantuin

Het Rabot is een hyperdiverse wijk in Gent waar ook veel maatschappelijk kwetsbare gezinnen wonen. Tierlantuin vangt er 42 kinderen op van acht weken tot drie jaar en waakt erover dat minstens 85% van de kinderen afkomstig is uit de buurt en minstens 50% uit kwetsbare gezinnen. Er zijn zowel buitenhuiswerkende, thuiswerkende, werkzoekende als studerende ouders. Wie dringend (soms slechts tijdelijke) opvang nodig heeft – bijvoorbeeld omdat een opleiding start, werk wordt aangeboden of de leefomstandigheden veranderen – kan ook terecht. Meer info vind je op www.dienstkinderopvang.be/kdv-tierlantuin

lied in een andere taal? Misschien is dat wel onze “vanzelfsprekende” omgang met diversiteit: we hebben een mix aan leeftijden, culturen, gender en karakters en daar werken we elke dag mee. We benoemen gelijkenissen en verschillen en stimuleren kinderen om te delen met elkaar, om van elkaar te leren en voor elkaar te zorgen. Zo hopen we dat kinderen een gevoel van verbondenheid meekrijgen.’

Tierlantuin heeft drie verticale leefgroepen met telkens drie baby’s jonger dan 6 maanden, drie baby’s tussen 6 en 18 maanden en acht peuters. Elk kind heeft een vaste begeleider die vanaf het begin meer tijd doorbrengt met het kind, zijn ontwikkeling opvolgt en overlegt met de ouders (zie ook *Waarom?Daarom!* in KIDDO 4 2015). Met die twee organisatie-elementen (verticale groepen en een opvolgsysteem) kunnen begeleiders niet alleen hun aandacht beter verdelen, ze gaan ook activiteiten vanzelf meer differentiëren. Volgens Katrien kunnen kinderen in zo’n gemengde groep ook sociale vaardigheden oefenen. ‘Net als in een familie pikken de jongste kinderen iets op van de oudere kinderen. De oudere kinderen op hun beurt zorgen voor de jongere kinderen. Samen met het feit dat zij al veel zelfstandig kunnen en af en toe ook kunnen helpen, versterkt dit hun zelfvertrouwen.’

De buurt als leef- en leeromgeving

De heuvel in de tuin is aangelegd door een groep Turkse senioren uit de buurt, een buurvrouw zorgt voor de dieren in de tuin, een andere buur onderhoudt de gedeelde moestuin en nog andere bewoners komen af en toe voorlezen. Bij de evenementen van Tierlantuin zijn vaak burens present. Katrien: ‘Het team kent de buurt, de buurtbewoners en de wijkorganisaties. We onderhouden nauwe contacten met hen. Niet alleen om mensen gepast te kunnen doorverwijzen, maar ook om samen activiteiten te organiseren en op de hoogte te blijven van wat er buiten onze opvang gebeurt in de bredere leefomgeving van ouders en kinderen. We vragen die bewoners ook om mee te denken met ons: op vergaderingen, via enquêtes. De kippen en konijnen in de tuin bijvoorbeeld kwamen er op vraag van de burens en zijn nu een pleisterplaats voor passanten. Soep

op de stoep, een tweewekelijkse gratis proeverij, organiseren we samen met onze ouders, buurtwerk, straathoekwerk, de buurtschool Hippo’s hof en vzw Jong, een jeugdorganisatie uit de buurt. De buurtbewoners zijn hier ook bij betrokken: we gebruiken soms de groenten die zij in hun volkstuinen gekweekt hebben. Voor ons boekenproject werken we dan weer samen met de bibliotheek, enzovoort. We nemen zo veel initiatief omdat we kinderen willen tonen hoe fijn het kan zijn om in een diverse buurt te leven. Bovendien versterkt het de sociale samenhang. Tierlantuin wil graag de brug zijn tussen het gezins- en het gemeenschapsleven. Daar plukt iedereen in de buurt de vruchten van.’

Teamleren

Tot slot waardeert de jury het open en lerende karakter van de organisatie. Net als in andere kinderopvang vraagt Tierlantuin de ouders regelmatig naar hun mening en worden kinderen grondig opgevolgd (via Ziko-VO). Maar wat meer is: begeleiders draaien af en toe mee in een andere leefgroep, op elke teamvergadering vertellen medewerkers elkaar wat ze tijdens een cursus hebben opgestoken en als er in de leefgroep een probleem is, denkt het team na over begeidersstijl, spelmateriaal, leefregels, ruimte. Katrien: ‘We proberen om het probleem nooit bij het kind te leggen maar altijd te kijken naar wat we kunnen veranderen in onze eigen aanpak. Wanda *, een methodiek waarmee we concrete situaties bespreken en vanuit verschillende invalshoeken bekijken, helpt ons daarbij. We komen niet altijd tot een concrete oplossing, maar het verbreedt onze kijk en dat helpt ons sowieso vooruit.’

Plannen met de prijs?

Tierlantuin houdt de prijs niet alleen voor zichzelf: een deel van de €25.000 wordt gebruikt om de visie op sociaal en buurtgericht werken te delen met collega’s uit heel Europa. Katrien: ‘Als het zover is, laten we dat via KIDDO zeker nog weten!’ ◀

Meer info over Wanda vind je op projecten.arteveldehogeschool.be/wanda/wat-wanda-1